

พุทธศาสนาในประเทศไทย

๓ ๐๔๒

ศาสตราจารย์ หม่อมเจ้า สุภัทราดิศ ดิศกุล

บดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

สิริวัฒน์ กำวันสา

พร.บ., M.A. (B.H.U.)

อจพ

พุทธศาสนา ในประเทศไทย

ส 042

ตรงตามหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย หมวดวิชาสังคมศึกษา พ.ศ. 2520

พิมพ์ครั้งที่ 1 : พ.ศ. 2521

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ

ศาสตราจารย์ หม่อมเจ้าสุภัทรดิศ ดิศกุล
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ยศ สรรพบุ วัฒนกุล

Ph.D., Ph.D., M.A., B.Sc.

รองศาสตราจารย์

สำนักพิมพ์ อมรินทร์

กรุงเทพฯ 10110

คำนำ

ชาติไทยเป็นชาติที่มีศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติมาแต่อดีตกาล ชาวไทยส่วนใหญ่ดำเนินชีวิตตามวัฒนธรรมทางศาสนาพุทธ และเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่าศาสนาพุทธมีอิทธิพลต่อการปกครองและการพัฒนาสังคมไทย ตลอดจนเข้ามามีบทบาทกำหนดวิถีชีวิตของคนไทยอยู่มาก

คนไทยไม่ได้รับเพียงลักษณะทางศาสนาเท่านั้น หากแต่เรายังได้นำแรงจูงใจแห่งความศรัทธาทางศาสนาเข้ามาเป็นแกนในการสรรสร้างความสำเร็จทางวัฒนธรรมด้านอื่น ๆ อีก เช่น ศิลปะทางศาสนา อันได้ปรากฏศาสนสถาน วิศวกรรม รวมทั้งวรรณกรรมทางศาสนา สิ่งเหล่านี้นับเป็นมรดกตกทอดมาถึงเยาวชนรุ่นหลังที่ควรค่าแก่การศึกษาและบำรุงรักษาไว้

หนังสือพุทธศาสนาในประเทศไทย ส 042 เล่มนี้ ผู้เขียนจึงเรียบเรียงขึ้นตามหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2520 ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยบรรจุเนื้อหาเน้นหนักไปด้วยอิทธิพลของศาสนาพุทธในประเทศไทย นับแต่การแผ่ขยายเข้ามา หลักธรรมคำสอนที่มีบทบาทต่อวิถีชีวิตของชาวไทย โดยเฉพาะศิลปะต่าง ๆ ที่ปรากฏเป็นหลักฐาน ฯลฯ สมควรแก่เราชาวไทยได้ศึกษาค้นคว้ารายละเอียด อันจะก่อให้เกิดความเข้าใจอย่างเข้าถึงแก่นของศาสนาพุทธในฐานะที่เป็นพุทธศาสนิกชน

อนึ่ง หนังสือเล่มนี้ยังสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาระดับวิทยาลัย และอุดมศึกษา และยังเหมาะสมสำหรับผู้สนใจศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับศาสนาพุทธในประเทศไทยด้วย

ผศ. สิริวัฒน์ คำวันสา

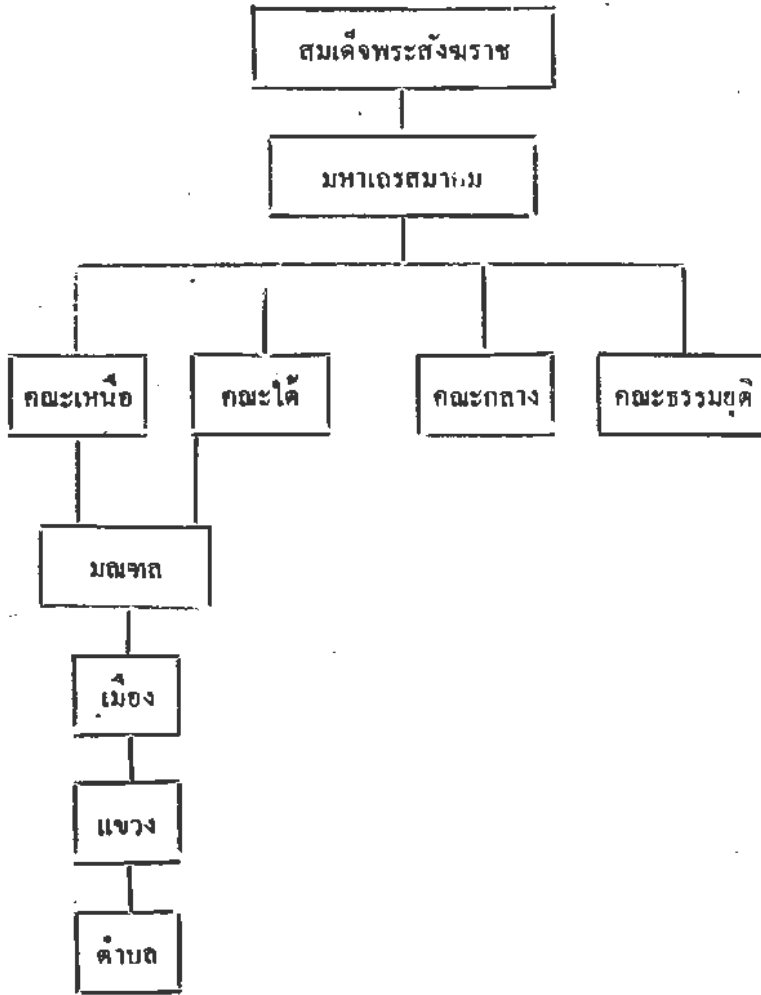
ศจ.ม.จ.สุภัทรดิศ ดิศกุล

สารบัญ

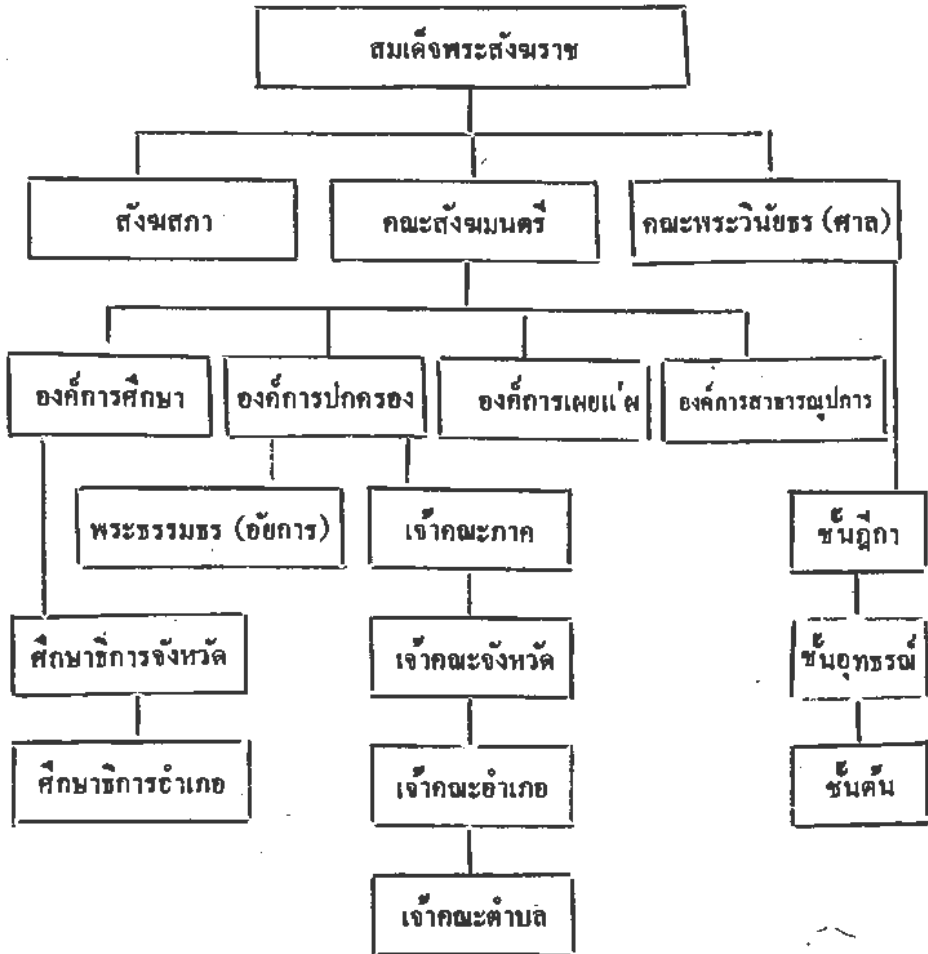
		หน้า
บทที่ 1	แหล่งกำเนิดของพุทธศาสนา	1-36
	พื้นฐานของสังคมอินเดียก่อนพุทธกาล	1
	ความเป็นมาของพุทธศาสนาในอินเดีย	5
	ประสูติและอภิเษกสมรส.....(5) เสด็จออกมหาภิเนษกรรม	
(7) บำเพ็ญความเพียร.....(7) ปฐมเทศนา.....(10)	
	เริ่มประกาศศาสนา.....(11) ทรงแสดงโอวาทปาฏิโมกข์	
(12) พุทธกิจ 45 ปี.....(13) พุทธปรินิพพาน.....(14)	
	สังเวชนียสถาน.....(16) ปัจฉิมโอวาท.....(17)	
	เหตุการณ์หลังพุทธปรินิพพาน.....(17) การขยายตัวของพุทธ	
	ศาสนาหลังพุทธกาล.....(18) การสังคายนาครั้งที่ 1.....(20)	
	ผลของการสังคายนา.....(21) อิทธิพลกรีกเข้าอินเดีย	
(21) ราชวงศ์โมริยะ.....(23) พระเจ้าอโศกมหาราช	
(24)	
	การส่งพระสงฆ์ไปประกาศพุทธศาสนาในต่างประเทศ	25
	การสังคายนาครั้งที่ 3.....(25) การส่งสมณทูต.....(26)	
	พระเจ้าอโศกกับการปฏิบัติธรรม.....(27)	
	ความเจริญของพุทธศาสนาในสมัยต่างๆ	28
	พุทธศาสนาสมัยพระเจ้ามิลินท์	29
	พุทธศาสนาสมัยพระเจ้ากนิษกะ	30
	พุทธศาสนาสมัยพระเจ้าหรรษะ วรรณะ	33
	ความเสื่อมของพุทธศาสนาในอินเดีย	34

บทที่ 2	ความเป็นมาของพุทธศาสนาในประเทศไทย	37 - 83
	พุทธศาสนาสมัยทวารวดี	39
	พุทธศาสนาสมัยศรีวิชัยและลพบุรี	40
	พุทธศาสนาสมัยสุโขทัย	42
	ความเจริญด้านต่าง ๆ ในสมัยสุโขทัย....(44) คณะสงฆ์- สุโขทัยไปลังกา.....(46) พุทธศาสนาในสุโขทัยอุค- พลาย.....(47)	
	พุทธศาสนาในสมัยอยุธยา	49
	พุทธศาสนาสมัยธนบุรี	53
	พุทธศาสนาสมัยรัตนโกสินทร์	56
	รัชกาลที่ 1.....(56) รัชกาลที่ 2.....(57) รัชกาลที่ 3(58) รัชกาลที่ 4.....(61) รัชกาลที่ 5.....(62) รัชกาลที่ 6.....(65) รัชกาลที่ 7.....(66) รัชกาลที่ 8(67) รัชกาลที่ 9.....(68)	
	การปกครองคณะสงฆ์สมัยต่างๆ	70
	การปกครองพระสงฆ์สมัยสุโขทัย	70
	การปกครองคณะสงฆ์สมัยอยุธยา	71
	การปกครองคณะสงฆ์สมัยธนบุรี	73
	การปกครองคณะสงฆ์สมัยกรุงรัตนโกสินทร์	74
	พระราชบัญญัติลักษณะปกครองสงฆ์ ร.ศ. 121	77
บทที่ 3	ข้อธรรมที่สำคัญบางข้อ	84-104
	มงคล 38 ประการ	84
	บ่อเกิดแห่งปัญญา	91
	อภิปาทย 3	93
	โลกธรรม 8	94
	พุทธศาสนสุภาษิต	97

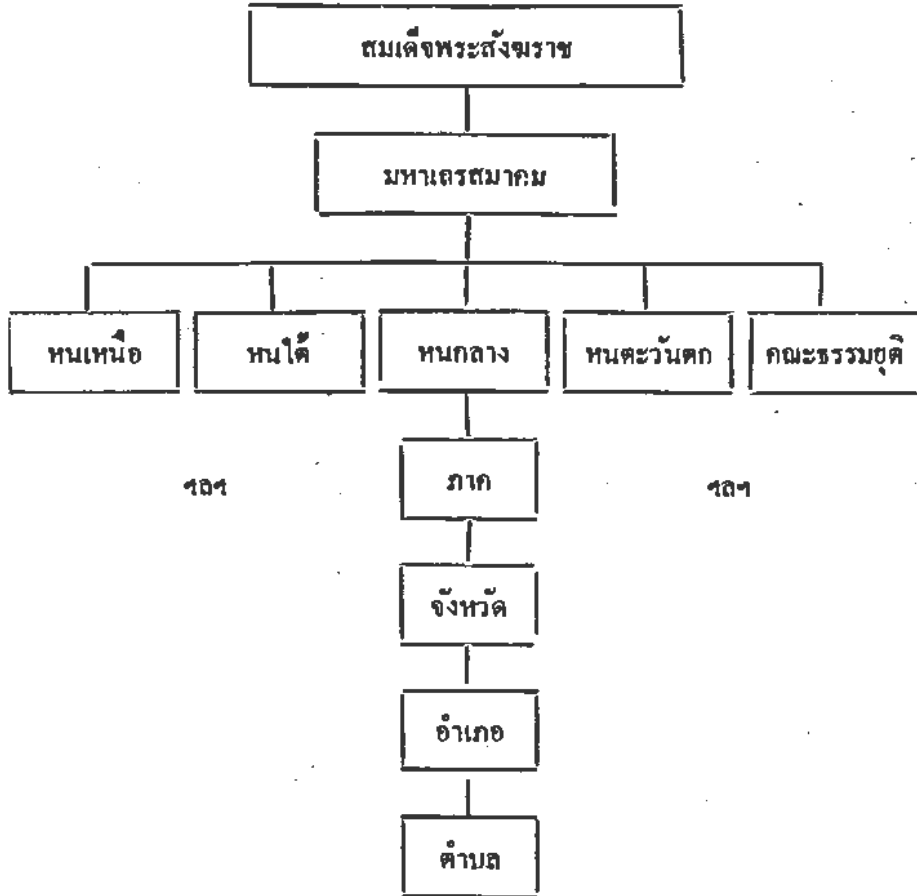
แผนภูมิคณะสงฆ์ ร. ๕ (ร.ศ. 121)

แผนภูมิคณะสงฆ์ ร. 8 (พ.ร.บ. 2484)

แผนภูมิภาวะสงฆ์ ร. ๑ (พ.ร.บ. 2505)

ประเทศไทยที่ยังคงเป็นไทย มีเอกราชและอธิปไตยเป็นของไทย มีศาสนา
และวัฒนธรรมเป็นของไทยมาก โดยระบอบการปกครองของไทย มีพระมหากษัตริย์
เป็นประมุข ตั้งแต่อดีตจนกระทั่งปัจจุบัน ภาษิตโบราณมีอยู่ว่า

ดวงจันทร์เป็นเครื่องประดับท้องฟ้า

สามเป็นเครื่องประดับของหญิง

พระราชาเป็นเครื่องประดับแผ่นดิน

วิชาความรู้เป็นเครื่องประดับได้ทุกแห่ง

แผ่นดินไทยหากไร้ประมุขคือพระราชา โฉนจะสง่างามอยู่ต่อไป

หมวดสังคมศึกษา

ภูมิศาสตร์ ต 411	ศจ. สวาท เสนาณรงค์ และคณะ	ราคา 16.— บาท	
ภูมิศาสตร์ ต 412	ศจ. สวาท เสนาณรงค์ และคณะ	ราคา 20.— บาท	
ภูมิศาสตร์ ต 513	ศจ. สวาท เสนาณรงค์ และคณะ	ราคา 20.— บาท	
ภูมิศาสตร์ ต 514	ศจ. สวาท เสนาณรงค์ และคณะ	ราคา 24.— บาท	
ประวัติศาสตร์ไทย ต 421	เสถียร ศกโฮดม	ราคา 29.— บาท	
ประวัติศาสตร์ไทย ต 422	เสถียร ศกโฮดม	ราคา 32.— บาท	
ประวัติศาสตร์ทั่วไป ต 523	ดร. สืบแสง พรหมบุญ	ราคา 14.— บาท	
ประวัติศาสตร์ทั่วไป ต 524	ดร. สืบแสง พรหมบุญ	ราคา 15.— บาท	
หน้าที่พลเมือง ต 431	ดร. กระจมด และคณะ	ราคา 9.— บาท	
หน้าที่พลเมือง ต 534	ดร. กระจมด และคณะ	ราคา 17.— บาท	
ศีลธรรม ต 442	}	แปลก สนธิรักษ์	ราคา 12.— บาท
ศีลธรรม ต 548		ดร. วิทย์ วิศเวทย์	ราคา 14.— บาท
ภูมิศาสตร์กายภาพ ต 011	วิไลเจิด ทวีสิน	ราคา 16.— บาท	
มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ต 012	วิไลเจิด ทวีสิน	ราคา 30.— บาท	
ประชากรศึกษา ต 016	ดร. ไกวิทย์ วรพิพัฒน์	ราคา 10.— บาท	
ปัญหาระหว่างประเทศ ต 028	ดร. ไกวิทย์ วงศ์สุรวัฒน์	ราคา 12.— บาท	
สังคมไทย ต 032	ดร. กระจมด และคณะ	ราคา 14.— บาท	
ศาสนาสากล ต 041	คณีย์ ไชโยธธา	ราคา 10.— บาท	